

Tarptautinė
migracijos
organizacija

Europos
migracijos
tinklas

Lietuvos Respublikos
pilietybės įgijimo
sąlygos trečiųjų šalių
piliečiams

2019/3

EMT STUDIJA

Šis tyrimas atliktas pagal Europos migracijos tinklo (EMT) 2019 – 2020 m. metinę programą.

EMT – tai ES valstybių narių, Norvegijos ir Europos Komisijos tinklas, skirtas rinkti, analizuoti ir dalintis naujausia, objektyvia ir palyginama informacija migracijos bei prieglobsčio srityje. Lietuvoje EMT veiklą LR Vyriausybės nutarimu vykdo Tarptautinės migracijos organizacijos (TMO) Vilniaus biuras.

Daugiau informacijos apie EMT: www.emn.lt.

Kontaktai:

Europos migracijos tinklas Lietuvoje
A. Jakšto g. 12, 4 aukštas
LT-01105, Vilnius
Tel.: +370 5 2624897
El. paštas: emnlithuania@iom.int

© Tarptautinė migracijos organizacija (TMO), Europos migracijos tinklas (EMT), 2019

Studijoje pateikta informacija nebūtinai atspindi oficialią Lietuvos Respublikos, Europos Komisijos ar TMO ir jos šalių narių poziciją. Visos teisės saugomos. Kopijuoti visą ar dalimis, taip pat naudoti komerciniais tikslais be TMO Vilniaus biuro raštiško leidimo draudžiama.

Lietuvos Respublikos
pilietybės įgijimo
sąlygos trečiųjų šalių
piliečiams

2019/3

EMT STUDIJA

Turinys

SANTRAUKA	8
1. TEISĖS AKTŲ IR POLITIKOS APŽVALGA	10
2. SĄLYGOS IR REIKALAVIMAI PILIETYBEI ĮGYTI PO GIMIMO ĮPRASTOS NATŪRALIZACIJOS BŪDU	20
2.1. Reikalavimai dėl teisėto gyvenimo šalyje laiko	22
2.2. Kalbos mokėjimo, konstitucijos pagrindų žinojimo ir kiti reikalavimai	24
2.3. Saugumas	29
2.4. Specialios trečiųjų šalių piliečių grupės	30
3. PROCEDŪRINIAI PILIETYBĖS LIETUVOJE ĮGIJIMO ASPEKTAI	32
4. DVIKUBA PILIETYBĖ	38
5. PILIETYBĖ IR INTEGRACIJA	42
IŠVADOS	46
PRIEDAI	48

Pilietybės įgijimas natūralizacijos tvarka. Lietuvos Respublikos Pilietybės įstatymas (toliau – Pilietybės įstatymas) numato šešis Lietuvos Respublikos pilietybės įgijimo būdus: gimstant, natūralizacijos tvarka, supaprastinta tvarka, išimties tvarka, gražinus Lietuvos Respublikos pilietybę bei tarptautinių sutarčių numatytais pagrindais. Šios studijos tyrimo objektas yra trečiųjų šalių piliečiai, kurie Lietuvos Respublikos pilietybę įgyja natūralizacijos būdu. Lietuvoje asmenų, kurie Lietuvos Respublikos pilietybę įgyja natūralizacijos tvarka, skaičius yra nedidelis – kasmet vidutiniškai pilietybę natūralizacijos tvarka įgyja apie 160 - 180 asmenų, o tai yra net 10 kartų mažesnis skaičius, jeigu lyginsime su Lietuvos Respublikos pilietybės atkūrimu. Pavyzdžiui, 2018 m. natūralizacijos tvarka įgijusių Lietuvos Respublikos pilietybę procentas siekė 9 proc. nuo viso Lietuvos Respublikos pilietybę įgijusių asmenų skaičiaus. Dažniausiai natūralizacijos tvarka Lietuvos Respublikos pilietybę suteikta asmenims be pilietybės bei Rusijos Federacijos ir Baltarusijos piliečiams. Didžioji dalis natūralizacijos tvarka įgijusių Lietuvos Respublikos pilietybę yra asmenys, kurie teikė prašymus santuokos pagrindu, t. y. pragyvenę su sutuoktiniu, kuris yra Lietuvos Respublikos pilietis, 7 metus Lietuvoje. Kita didelė grupė – asmenys, teisėtai nuolat pragyvenę Lietuvoje 10 metų ir atitinkantys Pilietybės įstatymo reikalavimus.

Istorinis kontekstas. Kalbant apie Lietuvos Respublikos pilietybę, svarbu įvertinti šalies istorinį kontekstą. Lietuva nuo 1940 m. birželio 15 d. iki 1990 m. kovo 11 d. buvo okupuota. Okupacijos metu dalis Lietuvos gyventojų buvo ištremti ar patys išvyko iš okupuotos šalies. Pilietybės įstatymu buvo suteikta gana liberali teisė šiuo laikotarpiu Lietuvos Respublikos pilietybę turėjusiems ištremtiems ar išvykusiems asmenims, jų vaikams, anūkams ir proanūkiams atkurti Lietuvos Respublikos pilietybę neatsižvelgiant į tai, kurioje valstybėje jie nuolat gyvena (Lietuvoje ar kitoje). Jiems nereikia atitikti Pilietybės įstatyme numatytų bendrų reikalavimų. Šie asmenys taip pat turi išimtinę teisę turėti Lietuvos Respublikos ir kitos valstybės pilietybę (natūralizacijos tvarka pilietybę įgiję asmenys tokios teisės neturi). Todėl Lietuvoje dažniausiai trečiųjų šalių piliečiai teikia prašymus dėl Lietuvos Respublikos pilietybės atkūrimo. Nors daugiausia prašymų pateikiama dėl pilietybės atkūrimo, tačiau šie asmenys nepapauola į šios studijos tyrimo apimtį ir detaliau nebus nagrinėjami.

Natūralizacijos reikalavimai. Įgyti Lietuvos Respublikos pilietybę natūralizacijos būdu yra ilgas procesas. Asmuo, siekiantis įgyti Lietuvos Respublikos pilietybę natūralizacijos būdu, turi pateikti dokumentus, patvirtinančius, kad pastaruosius 10 metų teisėtai nuolat gyvena Lietuvos Respublikoje (7 metus, jeigu yra sudaręs santuoką su Lietuvos Respublikos piliečiu arba 5 metus, jeigu yra asmuo be pilietybės); turi teisę nuolat gyventi Lietuvoje; išlaikę valstybinės kalbos egzaminą ir Lietuvos Respublikos Konstitucijos pagrindų egzaminą; turi teisėtą pragyvenimo šaltinį; yra asmuo be pilietybės arba raštu pareiškia savo valią atsisakyti turimos kitos valstybės pilietybės, kai jam bus suteikta Lietuvos Respublikos pilietybė; nėra aplinkybių, dėl kurių pilietybę

negali būti suteikiama (pvz., tarptautiniai nusikaltimai, kitos sunkios nusikalstamos veikos). Taip pat svarbu paminėti, kad suteikus Lietuvos Respublikos pilietybę Prezidento dekretu asmuo per 2 metus turi atsisakyti turimos užsienio valstybės pilietybės ir prisiekti Lietuvai. Tik prisiekęs Lietuvai asmuo tampa Lietuvos Respublikos piliečiu. Užsieniečių prašymai suteikti Lietuvos Respublikos pilietybę natūralizacijos būdu dažniausiai būna atmetami dėl to, kad užsienietis nepateikia visų reikalingų dokumentų (pvz., dokumentų, įrodančių pragyvenimo šaltinį, nuolatinį gyvenimą Lietuvoje).

Pilietybės įgijimo principai. Lietuvoje veikia *ius sanguinis* (kraujo) pilietybės įgijimo principas (gimstant, kai vienas iš tėvų yra Lietuvos Respublikos pilietis). *Ius soli* (saulės) principas taikomas tik išimtiniais atvejais (pvz., vaikams, kurių tėvai yra be pilietybės arba nežinomi). Lietuvos Respublikos Konstitucijoje numatytas dvigubos pilietybės draudimo principas reiškia, jog Lietuvos Respublikos pilietis kartu negali būti Lietuvos ir kitos valstybės piliečiu, išskyrus retas išimtis, kurios numatytos Pilietybės įstatyme. Norėdamas gauti Lietuvos Respublikos pilietybę natūralizacijos tvarka, užsienietis turi atsisakyti savo turimos pilietybės, o Lietuvos Respublikos pilietis, gavęs kitos valstybės pilietybę, netenka Lietuvos Respublikos pilietybės. Pavyzdžiui, 2018 m. įgiję kitos valstybės pilietybę Lietuvos Respublikos pilietybės neteko 982 asmenys, 20 asmenų atsisakė Lietuvos Respublikos pilietybės, o 2017 m. Lietuvos Respublikos pilietybės neteko – 720 asmenų ir dar 38 – atsisakė Lietuvos Respublikos pilietybės. Pilietybę įgyjantiems natūralizacijos tvarka numatytas integracijos principas (asmuo turi būti teisėtai pragyvenęs Lietuvoje nustatyta metų skaičių, turi būti išlaikęs valstybinės kalbos ir Lietuvos Respublikos Konstitucijos pagrindų egzaminus) ir gero elgesio principas (asmuo negali būti baustas už nusikaltimus žmogiškumui, kitus sunkius ir ypač sunkius baudžiamuosius nusikaltimus).

Pagrindiniai teisės aktai. Pagrindiniai teisės aktai, reglamentuojantys Lietuvos Respublikos pilietybės klausimus, yra 1992 m. spalio 25 d. referendumu priimta Lietuvos Respublikos Konstitucija ir 2010 m. gruodžio 2 d. Lietuvos Respublikos Pilietybės įstatymas, kuris nustato Lietuvos Respublikos pilietybės įgijimo ir netekimo tvarką.

Institucijos. Pagrindinės įstaigos, dalyvaujančios Lietuvos Respublikos pilietybės suteikimo procedūrose, yra Migracijos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vidaus reikalų ministerijos (priima prašymus dėl Lietuvos Respublikos pilietybės, teikia projektus dėl Lietuvos Respublikos pilietybės atkūrimo/netekimo, teikia dokumentus Lietuvos Respublikos Pilietybės reikalų komisijai); Pilietybės reikalų komisija (svarsto/vertina prašymus ir padeda Respublikos Prezidentui spręsti pilietybės klausimus); Lietuvos Respublikos Prezidentas (priima sprendimą suteikti/nesuteikti Lietuvos Respublikos pilietybę); Vidaus reikalų ministras (kontrasignuoja Lietuvos Respublikos Prezidento dekretus dėl Lietuvos Respublikos pilietybės bei priima sprendimą atkurti/neatkurti Lietuvos Respublikos pilietybės, taip pat priima sprendimus, kad asmuo neteko Lietuvos Respublikos pilietybės).

Diskusijos. Apie Lietuvos Respublikos pilietybės įgijimą natūralizacijos būdu Lietuvoje mažai diskutuojama. Pastaraisiais metais daugiausia diskusijų kilo ne dėl užsienio piliečių, įgyjančių Lietuvos Respublikos pilietybę, bet dėl Lietuvos Respublikos piliečių, kurie įgyja kitos valstybės pilietybę ir negali išlaikyti Lietuvos Respublikos pilietybės, nes Lietuvoje veikia dvigubos pilietybės draudimo principas.

1.

Teisės aktų ir politikos apžvalga

Klausimas (toliau – K) 1. Remiantis tarptautine teise, ar Lietuva yra toliau išvardytų konvencijų narė:

a) 1961 m. Jungtinių Tautų Konvencijos dėl asmenų be pilietybės skaičiaus mažinimo?

Taip

1961 m. Jungtinių Tautų Konvencija dėl asmenų be pilietybės skaičiaus mažinimo Lietuvoje buvo ratifikuota 2013 m. gegužės 9 d. įstatymu Nr. XII-268 ir įsigaliojo 2013 m. spalio 13 d.

Ne

b) 1997 m. Europos konvencijos dėl pilietybės?

Taip

Ne

Viešai nebuvo svarstyta prisijungti prie 1997 m. Europos konvencijos dėl pilietybės. Pažymėtina, kad pačios konvencijos nuostatos ir sąvokos dažnai minimos tiek teismų sprendimuose, tiek ir Lietuvos Respublikos Konstitucinio teismo nutarimuose bei įvairių teisės aktų, susijusių su pilietybe, išaiškinimuose ar diskusijose.

K2. Kokie yra pagrindiniai teisiniai dokumentai, reglamentuojantys trečiųjų šalių piliečių pilietybės įgijimą Lietuvoje? Pavyzdžiui, ar pilietybės įgijimas reglamentuotas Konstitucijoje?

Pagrindiniai teisės aktai, reglamentuojantys Lietuvos Respublikos pilietybės klausimus, yra:

1992 m. spalio 25 d. referendumu priimta Lietuvos Respublikos Konstitucija (įsigaliojo 1992 m. lapkričio 2 d.). Konstitucijos nuostatos, susijusios su Lietuvos Respublikos pilietybe, yra įtvirtintos Konstitucijos pirmame svarbiausiame skirsnyje "Lietuvos valstybė". Konstitucijos 12 str. nustatyta, kad Lietuvos Respublikos pilietybė įgyjama gimstant ir kitais įstatymo nustatytais pagrindais. Konstitucijos 12 str. taip pat įtvirtintas dvigubos (daugybinės) pilietybės draudimo principas: „Išskyrus įstatymo numatytus atskirus atvejus, niekas negali būti kartu Lietuvos Respublikos ir kitos valstybės pilietis“. Konstitucijos 12 str. nustato, kad pilietybės įgijimo ir netekimo tvarką nustato įstatymas.

2010 m. gruodžio 2 d. Lietuvos Respublikos pilietybės įstatymas Nr. XI-1196, kuris įsigaliojo 2011 m. balandžio 1 d., (aktuali redakcija 2019 m. gegužės 1 d.). Įstatyme nustatyta, kokiais pagrindais ir kokiomis sąlygomis galima įgyti Lietuvos Respublikos pilietybę kitų šalių piliečiams ir Lietuvos Respublikos pilietybės netekimo tvarka.

2013 m. balandžio 3 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas Nr. 280 "Dėl Lietuvos Respublikos pilietybės dokumentų rengimo tvarkos aprašo patvirtinimo" (aktuali redakcija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. birželio 26 d. nutarimu Nr. 633, įsigaliojo 2019 m. liepos 11 d.). Tvarka reglamentuoja prašymų dėl Lietuvos Respublikos pilietybės pateikimo

ir nagrinėjimo tvarką, t. y. tvarkoje nurodyta kokioms įstaigoms ir koku būdu pareiškėjas gali pateikti dokumentus, prašymų dėl Lietuvos Respublikos pilietybės nagrinėjimo terminai, kada prašymai nepriimami, kada prašymų nagrinėjimas gali būti nutrauktas, kokie dokumentai turi būti išversti ir legalizuoti arba patvirtinti pažyma Apostille.

K3. Ar Lietuvos pilietybės suteikimą trečiųjų šalių piliečiams reglamentuojantys teisės aktai ir politika reikšmingai keitėsi per pastaruosius 5 metus, o dėl to pasikeitė pilietybės įgijimo tvarka arba reikalavimai? Jeigu taip, kas labiausiai paskatino pokyčius (pvz., ES / nacionalinė teismų praktika, nacionalinės migracijos teisės aktų ar politikos pakeitimai kitais aspektais ir pan.)?

Taip

Ne

Lietuvos Respublikos pilietybės teisinis reguliavimas, susijęs su natūralizacija, reikšmingai nesikeitė per pastaruosius 5 metus.

K4. Ar pastaraisiais metais yra kilę diskusijų ar keltas klausimas nacionaliniu lygiu dėl trečiųjų šalių piliečių, turinčių ar įgyjančių Lietuvos Respublikos pilietybę? Jeigu taip, ar diskusijos taip pat apėmė ES piliečių teisių (tokių, kaip balsavimo teisė, teisė laisvai judėti, įskaitant darbo jėgos judumą, konsulinę apsaugą ir teisę į apsaugą ir pan.) įgijimą? Nurodykite, kur vyko diskusijos (pvz., tarp politikos formuotojų, žiniasklaidoje, visuomenėje).

Taip

Ne

Diskusijų dėl trečiųjų šalių piliečių, Lietuvos Respublikos pilietybę įgyjančių natūralizacijos būdu, pastaraisiais metais nekilo.

Tačiau svarbu paminėti, kad vyko daug diskusijų dėl galimybės įteisinti dvigubą (daugybinių) pilietybę. Lietuvos Respublikos Seimas kreipėsi į Lietuvos Respublikos Konstitucinį teismą, prašydamas paaiškinti teiginius, susijusius su Lietuvos Respublikos piliečių galimybėmis kartu būti ir kitos valstybės piliečiais. Savo argumentus Seimo nariai grindė nuostata, kad socialiniai ir demografiniai pokyčiai sąlygoja dvigubos (daugybinių) pilietybės ribojimo peržiūrėjimą ir kad Seimas turėtų turėti įgaliojimus Lietuvos Respublikos pilietybės įstatyme nustatyti, kada galima turėti dvigubą pilietybę. Vienas iš siūlymų buvo leisti Lietuvos Respublikos piliečiams, įgijusiems Europos Sąjungos (ES) ar Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijos (NATO) valstybės narės pilietybę, turėti dvigubą pilietybę. Konstitucinis Teismas 2017 m. spalio 20 d. sprendime nurodė, kad Konstitucijos 12 str. nuostata, jog asmuo gali būti kartu Lietuvos Respublikos ir kitos valstybės piliečiu tik atskirais įstatymo nustatytais atvejais, reiškia, kad tokie įstatymo nustatyti atvejai gali būti tik labai reti (atskiri). Teismas konstatavo, kad nepadarius Konstitucijos 12 str. pataisų,

kurioms reikalingas referendumas, įstatymu negalima plėsti dvigubos pilietybės subjektų rato taip, kad dviguba pilietybė būtų ne atskiros, ypač retos išimtys, bet paplitęs reiškinys. 2019 m. gegužės 2 d. vyko referendumas dėl Konstitucijos nuostatų, susijusių su dviguba pilietybe, keitimo. Nors dauguma dalyvavusių referendume pritarė Konstitucijos nuostatų keitimui, tačiau pritrūkus rinkėjų balsų (turėjo dalyvauti virš 50 proc. visų rinkėjų), Konstitucijos nuostatos dėl pilietybės keičiamos nebus.

K5. Ar teisiniu požiūriu Lietuvoje yra skirtis tarp tautybės ir pilietybės? Jeigu taip, kokie skirtumai?

Taip

Šios dvi sąvokos yra apibrėžiamos taip:

Lietuvos Respublikos pilietybė – tai asmens nuolatinis teisinis ryšys su Lietuvos Respublika, grindžiamas abipusėmis teisėmis ir pareigomis (Pilietybės įstatymo 2 str. 8 p.)

Tautybė – tai priklausymas etninei grupei, susijęs su kilme, kuri nebūtinai priklauso nuo pilietybės.

Lietuvos Respublikos piliečiui jo LR pase LR pilietybė įrašoma privalomai, o tautybė - jei asmuo to pageidauja.

Ne

K6. Ar pilietybės įgyjimas Lietuvoje pagrįstas *ius sanguinis* (kraujo teisės) ar *ius soli* (žemės teisės) principu, ar šių principų kombinacija, ar kokiais nors kitais principais?

ius sanguinis

Pilietybės įstatymo 5 str. nustato, kad Lietuvos Respublikos piliečiais yra asmenys, kurie a) įstatymo įsigaliojimo dieną yra Lietuvos Respublikos piliečiai; b) atkūrę Lietuvos Respublikos pilietybę (taikoma iki 1940 m. birželio 15 d. Lietuvos Respublikos pilietybę turėjusiems asmenims ir jų palikuonims); c) įgiję Lietuvos Respublikos pilietybę (natūralizacijos ir kitais būdais); bei d) išsaugoję Lietuvos Respublikos pilietybę (kuomet Lietuvos Respublikos pilietis įgyja kitos valstybės pilietybę, bet Lietuvos Respublikos Prezidento sprendimu išsaugo Lietuvos Respublikos pilietybę dėl ypatingų nuopelnų). Pilietybės įstatymo 13 str. numato šešis Lietuvos Respublikos pilietybės įgijimo būdus: gimstant, natūralizacijos tvarka, supaprastinta tvarka, išimties tvarka, grąžinus Lietuvos Respublikos pilietybę bei tarptautinių sutarčių numatytais pagrindais.

Iš esmės Lietuvos Respublikos pilietybė pagrįsta *ius sanguinis* principu, t.y. Lietuvos Respublikos pilietybė įgijama gimstant, kai vaiko tėvai arba vienas iš tėvų yra LR piliečiai.

Įstatymas numato *ius sanguinis* principo taikymą ir tais atvejais, kai vaikas gimsta ne Lietuvos teritorijoje arba kuomet vaikas yra įvaikinamas, jeigu vienas iš tėvų yra Lietuvos Respublikos pilietis:

- Vaikas, kurio abu tėvai arba vienas iš jų yra Lietuvos Respublikos piliečiai, gimdamas įgyja Lietuvos Respublikos pilietybę, nesvarbu, ar jis gimė Lietuvos Respublikos teritorijoje, ar už jos ribų (Pilietybės įstatymo 14 str.).
- Vaikas, kurio bent vienas iš tėvų buvo Lietuvos Respublikos pilietis, tačiau mirė iki vaiko gimimo, gimdamas įgyja Lietuvos Respublikos pilietybę, nesvarbu, ar jis gimė Lietuvos Respublikos teritorijoje, ar už jos ribų (Pilietybės įstatymo 14 str.).
- Lietuvos Respublikos piliečių įvaikintas vaikas įgyja Lietuvos Respublikos pilietybę.

Vaiko, kurio tėvai yra asmenys be pilietybės, pilietybė: asmenų be pilietybės, teisėtai nuolat gyvenančių Lietuvos Respublikoje, vaikas yra Lietuvos Respublikos pilietis, nesvarbu, ar jis gimė Lietuvos Respublikos teritorijoje, ar už jos ribų, jeigu jis gimdamas neįgijo kitos valstybės pilietybės; vaikas, kurio vienas iš tėvų yra asmuo be pilietybės, teisėtai nuolat gyvenantis Lietuvos Respublikoje, o kitas nežinomas, yra Lietuvos Respublikos pilietis, nesvarbu, ar jis gimė Lietuvos Respublikos teritorijoje, ar už jos ribų, jeigu jis gimdamas neįgijo kitos valstybės pilietybės (Pilietybės įstatymo 15 str.).

Pilietybės įstatymas taip pat numato išimtis, kuomet taikomas *ius soli* principas:

- *Vaiko, kurio tėvai nežinomi, pilietybė:* Lietuvos Respublikos teritorijoje rastas ar gyvenantis vaikas, kurio abu tėvai nežinomi, laikomas gimusiu Lietuvos Respublikos teritorijoje ir įgyja Lietuvos Respublikos pilietybę, jeigu nepaaiškėja, kad vaikas yra įgijęs kitos valstybės pilietybę arba yra aplinkybių, dėl kurių vaikas įgytų kitos valstybės pilietybę. Ši nuostata taikoma ir vaikui, kurio abu tėvai ar turėtas vienintelis iš tėvų yra miręs arba pripažinti nežinia kur esančiais arba kurio abu tėvai ar turimas vienintelis iš tėvų nustatyta tvarka pripažinti neveiksniais, arba kurio tėvams ar turimam vieninteliui iš tėvų neterminuotai apribota tėvų (tėvo ar motinos) valdžia ir vaikui nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) (Pilietybės įstatymo 16 str.).

Ius soli. Paaiškinkite:

- Besąlygiškai *ius soli*
- Su sąlygomis *ius soli*¹
- Automatiškai dviguba pilietybė pagal *ius soli*²
- Su sąlygomis dviguba pilietybė pagal *ius soli*³
- Pagal *ius soli* ir *sanguinis*
- Kita.

¹ Tai reiškia, kad turi būti įvykdytos tam tikros sąlygos, pvz., mažiausias laikotarpis, kurį tėvai turi būti išgyvenę šalyje.

² Tai reiškia, kad užsienio piliečiams šalyje gimę vaikai gali automatiškai įgyti tos šalies pilietybę gimimo metu, jeigu toje šalyje yra gimęs bent vienas tėvų

³ Tai reiškia, kad užsienio piliečiams šalyje gimę vaikai gali įgyti tos šalies pilietybę gimimo metu, jeigu bent vienas tėvų taip pat gimęs toje šalyje, taikant tam tikras sąlygas, pvz., mažiausias laikotarpis, kurį tėvai turi būti išgyvenę šalyje.

K7. Kokiais būdais trečiųjų šalių piliečiai gali įgyti Lietuvos pilietybę?

Įprastu natūralizacijos būdu

Pilietybės įstatymo 18 str. nustato Lietuvos Respublikos pilietybės suteikimo **natūralizacijos būdu** tvarką. Pagal Pilietybės įstatymą norint įgyti Lietuvos Respublikos pilietybę natūralizacijos būdu asmuo:

1. pastaruosius 10 metų teisėtai nuolat gyvena Lietuvos Respublikoje;
2. prašymo dėl Lietuvos Respublikos pilietybės suteikimo pateikimo ir sprendimo dėl Lietuvos Respublikos pilietybės suteikimo priėmimo metu turi teisę nuolat gyventi Lietuvos Respublikoje;
3. išlaikė valstybinės kalbos egzaminą;
4. išlaikė Lietuvos Respublikos Konstitucijos pagrindų egzaminą;
5. turi teisėtą pragyvenimo šaltinį;
6. yra asmuo be pilietybės arba yra pilietis tokios valstybės, pagal kurios teisę Lietuvos Respublikos pilietybės įgijimo atveju praranda tos valstybės pilietybę, arba raštu pareiškia savo valią atsisakyti turimos kitos valstybės pilietybės, kai jam bus suteikta Lietuvos Respublikos pilietybė;
7. nėra aplinkybių, nurodytų Lietuvos Respublikos pilietybės įstatyme, dėl kurių pilietybė negali būti suteikiama.

Siekiant mažinti asmenų be pilietybės skaičių ir įgyvendinant 1961 m. Jungtinių Tautų Konvencijos dėl asmenų be pilietybės skaičiaus mažinimo nuostatas, šiems asmenims Pilietybės įstatymas numato mažesnius reikalavimus. Įstatymo 18 str. nustato, kad Lietuvos Respublikos pilietybė asmeniui be pilietybės, gimusiam Lietuvos Respublikos teritorijoje, gali būti suteikiama, jeigu jis:

1. teisėtai nuolat gyvena Lietuvos Respublikoje pastaruosius 5 metus;
2. nebuvo įgijęs kitos valstybės pilietybės;
3. prašymo dėl Lietuvos Respublikos pilietybės suteikimo pateikimo ir sprendimo dėl Lietuvos Respublikos pilietybės suteikimo priėmimo metu turi teisę gyventi Lietuvos Respublikoje;
4. išlaikė valstybinės kalbos egzaminą;
5. išlaikė Lietuvos Respublikos Konstitucijos pagrindų egzaminą;
6. turi teisėtą pragyvenimo šaltinį;
7. nėra aplinkybių, nurodytų Lietuvos Respublikos pilietybės įstatyme, dėl kurių pilietybė negali būti suteikiama.

Paprastesni natūralizacijos reikalavimai nustatyti ir asmenims, sudariusiems santuoką su Lietuvos Respublikos piliečiu. Norėdamas įgyti Lietuvos Respublikos pilietybę natūralizacijos būdu asmuo:

- a) turi būti sudaręs santuoką su Lietuvos Respublikos piliečiu ir pastaruosius **7 metus** bendrai su sutuoktiniu teisėtai nuolat gyventi Lietuvos Respublikoje, **arba**
- b) kuris pragyveno Lietuvos Respublikoje ilgiau kaip vienus metus susituokęs su Lietuvos Respublikos piliečiu, kuris vėliau mirė, teisėtai nuolat gyvena Lietuvos Respublikoje pastaruosius **5 metus; arba**

c) turi būti sudaręs santuoką su Lietuvos Respublikos piliečiu (tremtiniu, politiniu kaliniu ar jų vaiku, gimusiu tremtyje) ir pastaruosius 5 metus bendrai su sutuoktiniu, kuris yra Lietuvos Respublikos pilietis, teisėtai nuolat gyventi Lietuvos Respublikoje.

d) Asmuo, nurodytas a – c punktuose, turi tenkinti taip pat šiuos reikalavimus:

1. prašymo dėl Lietuvos Respublikos pilietybės suteikimo pateikimo ir sprendimo dėl Lietuvos Respublikos pilietybės suteikimo priėmimo metu turi teisę nuolat gyventi Lietuvos Respublikoje;
2. turi būti išlaikęs valstybinės kalbos egzaminą;
3. turi būti išlaikęs Lietuvos Respublikos Konstitucijos pagrindų egzaminą;
4. yra asmuo be pilietybės arba yra pilietis tokios valstybės, pagal kurios teisę Lietuvos Respublikos pilietybės įgijimo atveju praranda tos valstybės pilietybę, arba raštu pareiškia savo valią atsakyti turimos kitos valstybės pilietybės, kai jam bus suteikta Lietuvos Respublikos pilietybė;
5. nėra aplinkybių, nurodytų Lietuvos Respublikos pilietybės įstatyme, dėl kurių pilietybė negali būti suteikiama.

Asmuo taip pat visais atvejais turi pateikti (ne)teistumo pažymą.

Specialiosios natūralizacijos būdu (pvz., remiantis tokiomis aplinkybėmis, kaip istorinės/etnokultūrinės aplinkybės, dėl politinių ar kitų konkrečių priežasčių, investavimo schema)

Pilietybės įstatymas numato ir kitus Lietuvos Respublikos pilietybės suteikimo būdus – pilietybės suteikimas supaprastinta tvarka ir pilietybės suteikimas ypatingų nuopelnų asmenims netaikant natūralizacijos sąlygų.

Asmeniui Lietuvos Respublikos pilietybė gali būti suteikta **supaprastinta tvarka**, t. y. Lietuvos Respublikos pilietybė gali būti suteikiama netaikant įprastų natūralizacijos sąlygų lietuvių kilmės asmeniui, kuris nėra buvęs Lietuvos Respublikos piliečiu. Lietuvių kilmės asmuo – tai asmuo, kurio tėvai ar seneliai arba vienas iš tėvų ar senelių yra ar buvo lietuviai ir kuris pats laiko save lietuviu ir deklaruoja tai rašytiniu pareiškimu (Pilietybės įstatymo 10 str.).

Asmeniui Lietuvos Respublikos pilietybė gali būti suteikta **išimties tvarka**, t. y. Lietuvos Respublikos pilietybė gali būti suteikiama ypatingų nuopelnų Lietuvos valstybei turinčiam kitos valstybės piliečiui ar asmeniui netaikant įprastų natūralizacijos sąlygų. Ypatingais nuopelnais Lietuvos valstybei laikoma užsienio valstybės piliečio ar asmens be pilietybės veikla, kuria asmuo ypač reikšmingai prisideda prie Lietuvos Respublikos valstybingumo stiprinimo, Lietuvos Respublikos galios ir jos autoriteto tarptautinėje bendruomenėje didinimo (pvz., pasiekimai tam tikroje srityje, kurie garsina Lietuvos vardą). Siekiant gauti Lietuvos Respublikos pilietybę išimties tvarka, asmuo turi pateikti Lietuvos Respublikos piliečių rekomendacijas, kuriose nurodoma asmens veikla, kuria jis ypač reikšmingai prisideda prie Lietuvos Respublikos valstybingumo stiprinimo.

Pagal Pilietybės įstatymą laikoma, kad asmuo integravosi į Lietuvos visuomenę, jeigu jis nuolat gyvena Lietuvos Respublikoje ir sugeba bendrauti lietuvių kalba, o jeigu nuolat negyvena Lietuvos Respublikoje – sugeba bendrauti lietuvių kalba ir yra kitų akivaizdžių įrodymų,

patvirtinančių, kad asmuo yra integravęsis į Lietuvos visuomenę.

Ar asmuo turi ypatingų nuopelnų ir yra integravęsis į Lietuvos visuomenę sprendžia Lietuvos Respublikos pilietybės reikalų komisija.

2013 – 2018 m. išimties tvarka Lietuvos Respublikos pilietybė buvo suteikta 2 asmenims.

deklaracija / pareiškimu

kita (pvz., ankstesnės pilietybės atkūrimas)

Lietuvos Respublikos pilietybė taip pat gali būti atkurta arba grąžinta.

Lietuvos Respublikos pilietybę atkurti gali asmenys, iki 1940 m. birželio 15 d. turėję Lietuvos Respublikos pilietybę, ir jų palikuonys, kurie iki šiuo metu galiojančio Lietuvos Respublikos pilietybės įstatymo nėra įgiję Lietuvos Respublikos pilietybės, turi teisę atkurti Lietuvos Respublikos pilietybę, neatsižvelgiant į tai, kokioje valstybėje – Lietuvos Respublikoje ar kitoje valstybėje – jie nuolat gyvena. Pilietybė gali būti atkurta tik vieną kartą (Pilietybės įstatymo 9 str.).

Daugiausia prašymų gaunama iš asmenų, kurie kreipiasi dėl pilietybės atkūrimo. Čia svarbu įvertinti šalies istorinį kontekstą. Lietuva nuo 1940 m. birželio 15 d. iki 1990 m. kovo 11 d. buvo okupuota. Okupacijos metu dalis Lietuvos gyventojų buvo ištremti ar patys išvyko iš okupuotos šalies. Pilietybės įstatymu buvo suteikta gana liberali teisė šiuo laikotarpiu Lietuvos Respublikos pilietybę turėjusiems ištremtiems ar išvykusiems asmenims, jų vaikams, anūkams ir proanūkiams atkurti Lietuvos Respublikos pilietybę.

Lietuvos Respublikos pilietybė taip pat gali būti grąžinta asmeniui, kuris jos neteko. Pilietybė gali būti grąžinta tik vieną kartą, jeigu asmuo atitinka sąlygas:

1. nėra kitos valstybės pilietis arba raštu pareiškia savo valią atsakyti turimos kitos valstybės pilietybės, kai jam bus grąžinta Lietuvos Respublikos pilietybė;
2. pastaruosius 5 metus teisėtai nuolat gyvena Lietuvos Respublikoje;
3. prašymo dėl Lietuvos Respublikos pilietybės grąžinimo pateikimo ir sprendimo dėl Lietuvos Respublikos pilietybės grąžinimo priėmimo metu turi teisę nuolat gyventi Lietuvos Respublikoje;
4. turi teisėtą pragyvenimo šaltinį;
5. nėra aplinkybių, nurodytų Lietuvos Respublikos pilietybės įstatyme, dėl kurių pilietybė negali būti grąžinama.

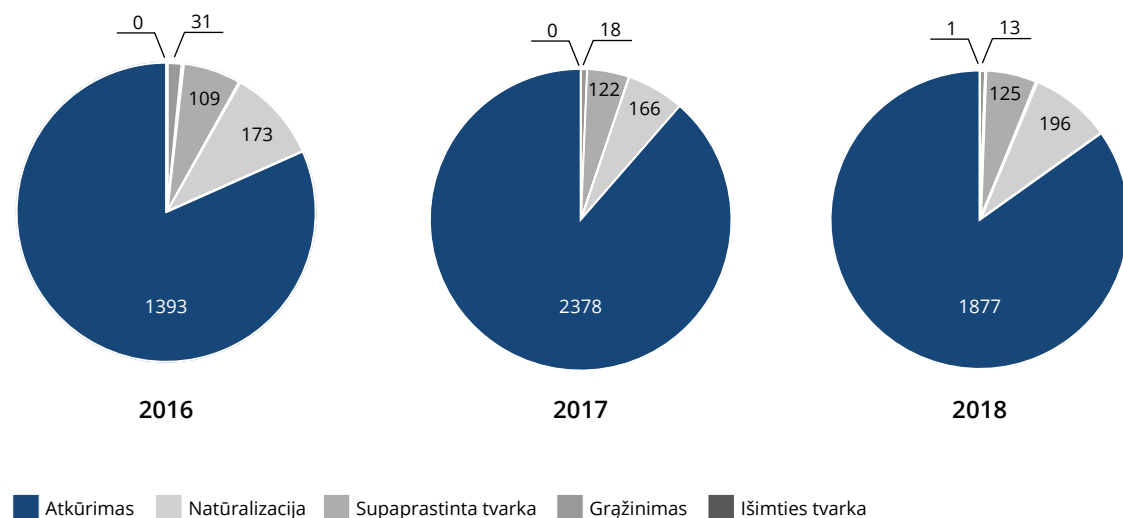
Asmeniui Lietuvos Respublikos pilietybė taip pat gali būti grąžinama, jei jis buvo įgijęs Lietuvos Respublikos pilietybę iki jam sukako 18 metų dėl to, kad jo tėvai ar vienas iš tėvų buvo įgiję Lietuvos Respublikos pilietybę natūralizacijos tvarka ir po to jos neteko. Pavyzdžiui, tėvai natūralizacijos būdu įgijo Lietuvos Respublikos pilietybę, vaikas iki 14 metų taip pat įgijo Lietuvos Respublikos pilietybę, jeigu jis nebuvo kitos valstybės pilietis. Vaikas nuo 14 iki 18 metų Lietuvos Respublikos pilietybę įgyja tik jo sutikimu, jeigu jis nėra kitos valstybės pilietis.

Asmeniui, kuris Lietuvos Respublikos pilietybę įgijo gimdamas, kuriam Lietuvos Respublikos pilietybė buvo atkurta arba suteikta supaprastinta tvarka ir kuris po to jos neteko, Lietuvos Respublikos pilietybė gali būti grąžinta, jeigu jis nėra kitos valstybės pilietis. Faktas, kad asmuo

nėra kitos valstybės pilietis, nustatomas jam pateikus atitinkamus dokumentus, įrodančius, kad jis nėra kitos valstybės pilietis: asmens be pilietybės kelionės dokumentą, pažymą, kad neteko/atsisakė kitos valstybės pilietybės, leidimą gyventi Lietuvoje kaip asmeniui be pilietybės.

K8. Kuris iš išvardytų būdų dažniausiai pasitelkiamas suteikiant trečiųjų šalių piliečiams Lietuvos pilietybę?

Trečiųjų šalių piliečiai dažniausiai kreipiasi dėl Lietuvos Respublikos pilietybės atkūrimo. Tai aiškintina tuo, kad Lietuvos Respublikos pilietybę gali atkurti Lietuvos Respublikos piliečių, iki 1940 m. birželio 15 d. turėjusių Lietuvos Respublikos pilietybę, palikuonys (vaikai, anūakai ir proanūkiai). Jiems netaikomi daugelis natūralizacijos tvarka taikomų reikalavimų (pvz., nereikia laikyti lietuvių kalbos ar Lietuvos Respublikos Konstitucijos pagrindų egzamino, nereikia pateikti teistumo/neteistumo pažymos, dažnai nereikia atsisakyti kitos valstybės pilietybės, kadangi šiuo būdu asmenys teikdami prašymus gali turėti Lietuvos Respublikos pilietybę ir kitos valstybės pilietybę, jei įrodo, kad yra asmuo arba jo palikuonis, okupacinių režimų institucijų arba teismų sprendimais prievarta iškeldintas iš okupuotos Lietuvos Respublikos dėl pasipriešinimo okupaciniams režimams, politinių, socialinių ar kilmės motyvų (iki 1990 m. kovo 11 d.) arba kad asmuo ar jo palikuonis, išvyko iš Lietuvos iki 1990 m. kovo 11 d. Ši sąvoka neapima asmenų, kurie po 1940 m. birželio 15 d. išvyko iš Lietuvos teritorijos į buvusią Sovietų Sąjungos teritoriją.

2.

Sąlygos ir reikalavimai pilietybei įgyti po gimimo įprastos natūralizacijos būdu

Tais atvejais, kai pilietybė neįgyjama gimus, kokius reikalavimus ir sąlygas turi įvykdyti trečiųjų šalių piliečiai, norėdami gauti Lietuvos pilietybę?

Lietuvos Respublikos pilietybė natūralizacijos būdu gali būti suteikiama asmeniui, jeigu jis atitinka šias sąlygas:

1. pastaruosius 10 metų teisėtai nuolat gyvena Lietuvos Respublikoje;
2. prašymo dėl Lietuvos Respublikos pilietybės suteikimo pateikimo ir sprendimo dėl Lietuvos Respublikos pilietybės suteikimo priėmimo metu turi teisę nuolat gyventi Lietuvos Respublikoje;
3. išlaikė valstybinės kalbos egzaminą;
4. išlaikė Lietuvos Respublikos Konstitucijos pagrindų egzaminą;
5. turi teisėtą pragyvenimo šaltinį;
6. yra asmuo be pilietybės arba yra pilietis tokios valstybės, pagal kurios teisę Lietuvos Respublikos pilietybės įgijimo atveju praranda tos valstybės pilietybę, arba raštu pareiškia savo valią atsisakyti turimos kitos valstybės pilietybės, kai jam bus suteikta Lietuvos Respublikos pilietybė;
7. nėra aplinkybių, nurodytų Lietuvos Respublikos pilietybės įstatyme, dėl kurių pilietybė negali būti suteikiama.

Sudariusiems santuoką su LR piliečiu arba tremtiniu, taikomi mažesni reikalavimai (žr. atsakymą į K7).

Asmeniui be pilietybės, gimusiam Lietuvos Respublikos teritorijoje, Lietuvos Respublikos pilietybė gali būti suteikiama, jeigu jis:

1. teisėtai nuolat gyvena Lietuvos Respublikoje pastaruosius 5 metus,
2. nebuvo įgijęs kitos valstybės pilietybės,
3. prašymo dėl Lietuvos Respublikos pilietybės suteikimo pateikimo ir sprendimo dėl Lietuvos Respublikos pilietybės suteikimo priėmimo metu turi teisę gyventi Lietuvos Respublikoje
4. išlaikė valstybinės kalbos egzaminą;
5. išlaikė Lietuvos Respublikos Konstitucijos pagrindų egzaminą;
6. turi teisėtą pragyvenimo šaltinį;
7. nėra aplinkybių, nurodytų Lietuvos Respublikos pilietybės įstatyme, dėl kurių pilietybė negali būti suteikiama.

Asmuo visai atvejais turi pateikti (ne)teistumo pažymą.

2.1. REIKALAVIMAI DĖL TEISĖTO GYVENIMO ŠALYJE LAIKO

K9. Po kiek metų ar mėnesių (nepertraukiamo / nuolatinio) gyvenimo Lietuvoje trečiosios šalies pilietis gali įgyti Lietuvos Respublikos pilietybę?

Trečiosios šalies pilietis, norintis įgyti Lietuvos Respublikos pilietybę, Lietuvos Respublikoje turi teisėtai nuolat gyventi pastaruosius 10 metų. Asmenims be pilietybės taikomas 5 metų teisėto pragyvenimo reikalavimas, santuoką su Lietuvos Respublikos piliečiu sudariusiems užsieniečiams – 7 metų teisėto pragyvenimo reikalavimas, o santuoką sudariusiems su Lietuvos Respublikos piliečiu, kuris yra tremtinys, politinis kalinys ar jų vaikas - 5 metų pragyvenimo laikotarpis.

K9a. Ar toks gyvenimo šalyje laikotarpis turi būti pagrįstas registruota gyvenamąja vieta (t. y., registracija rotušėje arba gyventojų registre)? Ar taip pat tinka nuolatinė gyvenamoji vieta (pvz., kurią įrodo būsto nuomos, mokyklos lankymo, mokesčių ataskaitos) Lietuvoje?

Būtina registruota gyvenamoji vieta.

Kreipiantis dėl Lietuvos Respublikos pilietybės asmuo turi 10 metų teisėtai nuolat gyventi Lietuvoje. Šiam faktui patvirtinti turi būti pateiktas dokumentas, patvirtinantis, kad pastaruosius 10 metų asmuo teisėtai nuolat gyvena Lietuvos Respublikoje.

Asmuo turi pateikti Valstybės įmonės Registrų centro, savivaldybės ar seniūnijos pažymą apie deklaruotą gyvenamąją vietą Lietuvoje.

Pakanka būti šalyje

Lietuvoje nebūtina turėti registruotos gyvenamosios vietos / būti / gyventi Lietuvoje, o pilietybė suteikiama atvykus (pvz., investavimo schemas)

Kita

K9b. Ar toks gyvenimo šalyje laikotarpis pagrįstas faktiniu gyvenimu (t. y. fiziniu buvimu reguliariai ar tęstinį laikotarpį teritorijoje)? Ar pakanka turėti tam tikram laikotarpiui išduotą leidimą gyvenimą?

Taip, būtinas fizinis buvimas šalyje

Asmuo turi fiziškai būti ir teisėtai gyventi šalyje. Jei asmens fiziškai nebus šalyje, jam bus panaikintas leidimas gyventi. Asmuo norėdamas turėti leidimą nuolat gyventi šalyje, turi pateikti dokumentus, patvirtinančius, kad pragyveno Lietuvoje pastaruosius 5 metus ir kad per šį laikotarpį nebuvo išvykęs už Lietuvos teritorijos ribų laikui, ilgesniam kaip 6 mėnesius iš eilės, ir kad iš viso per 5 metų laikotarpį išvykos nesudarė daugiau kaip 10 mėnesių. Lietuvoje pragyventas laikotarpis

skaičiuojamas pagal oficialiai deklaruotą gyvenamąją vietą Lietuvos Respublikoje.

Ne, pakanka turėti leidimą gyventi

Kita

K9c. Kokius įrodymus (pvz., dokumentinius) būtina pateikti, norint įrodyti, kad įvykdytas mažiausio privalomo gyvenamojo laikotarpio šalyje reikalavimas?

Trečiosios šalies pilietis, norintis įgyti Lietuvos Respublikos pilietybę, turi pateikti pažymą iš Valstybės įmonės Registrų centro ar seniūnijos, kurioje gyvena, apie deklaruotą gyvenamąją vietą bei leidimą nuolat gyventi Lietuvoje (teisėtam buvimui įrodyti).

Gyvenamosios patalpos reikalavimas taikomas užsieniečiui, besikreipiančiam dėl leidimo laikinai gyventi. Jis turi pateikti pažymą apie gyvenamąją patalpą. Gyvenamoji patalpa, kurioje užsienietis ketina deklaruoti savo gyvenamąją vietą, turi atitikti vienam asmeniui tenkančio gyvenamojo ploto reikalavimą – 7 kv. m. Jei tai yra viešbutis ar bendrabutis, ploto reikalavimas netaikomas. Reikalavimas turėti tinkamą gyvenamąją patalpą netaikomas užsieniečiui, kuris turi teisę atkurti Lietuvos Respublikos pilietybę arba yra lietuvių kilmės asmuo, taip pat leidimo nuolat gyventi keitimo atveju. Jeigu užsienietis gauna leidimą nuolat gyventi, nereikia pateikti pažymos apie gyvenamąją patalpą.

K9d. Ar gyvenimo šalyje laikotarpis gali būti su pertrūkiais? Jeigu taip, kiek toks pertrūkis gali trukti?

Taip

Ne

Kita

K10. Koks ankstesnis teisėto gyvenimo šalyje statusas laikomas priimtinu prašantiems pilietybės?

Leidimas nuolat gyventi

Užsienietis gali kreiptis dėl Lietuvos Respublikos pilietybės suteikimo tik pragyvenęs Lietuvoje 10 metų ir turėdamas leidimą nuolat gyventi Lietuvoje. Trečiosios valstybės pilietis, norintis gauti leidimą nuolat gyventi Lietuvoje, turi šalyje teisėtai pragyventi 5 metus. Tuomet jis gali kreiptis dėl leidimo nuolat gyventi, kuris išduodamas 5 metų laikotarpiui.

Pabėgėlio statusas

Leidimas laikinai gyventi

Kitas apsaugos statusas

Kitas statusas

2.2. KALBOS MOKĖJIMO, KONSTITUCIJOS PAGRINDŲ ŽINOJIMO IR KITI REIKALAVIMAI

K11. Ar būtina mokėti valstybinę kalbą (kalbas) norint taikyti natūralizacijos tvarką, ir jeigu taip, kokio lygio turi būti kalbos žinios?⁴

Taip

Taip, užsienietis turi pateikti įrodymą, kad moka lietuvių kalbą A2 lygiu. Valstybinis lietuvių kalbos egzaminas padeda užtikrinti, kad asmenys, kurie kreipiasi dėl Lietuvos Respublikos pilietybės, sugebės susikalbėti valstybine lietuvių kalba ir lengviau integruosis šalyje.

A2 kalbos lygis – tai kalbos mokėjimo lygis, kuris parodo, kad asmuo supranta trumpus, aiškios sandaros sakinčius ir rašytinius tekstus įprastomis kasdienio gyvenimo temomis, geba kalbėti apie konkrečius žinomus dalykus, geba pildyti tipinių dokumentų formas, rašyti neoficialius trumpus tekstus (pavyzdžiui, skelbimus, laiškelius), taip pat geba suprasti sakytinį ir rašytinį tekstą maždaug iš 900–1000 žodžių susidedančio bazinio žodyno.

Valstybinės kalbos mokėjimo testą sudaro 3 sandai: skaitymo ir rašymo sandas (skaitymas: 5 dalys, 40 taškų ir rašymas: 3 dalys, 20 taškų); klausymo sandas (5 dalys, 25 taškai); kalbėjimo sandas (3 dalys, 18 taškų). Pagal tokį modulį egzaminuojama nuo 2004 m. gegužės mėn. Prieš egzaminą asmenims suteikiama išsami informacija kaip žymėti, kur žymėti, kaip taisyti ir pan.

Vidutiniškai šį egzaminą išlaiko 86-88 proc. laikiusiųjų.

Laikyti valstybinės kalbos egzaminą nereikia asmenims, kuriems sukako 65 metai, asmenims, kuriems nustatytas 0–55 procentų darbingumo lygis, ir asmenims, kuriems sukako senatvės pensijos amžius ir kuriems teisės aktų nustatyta tvarka yra nustatytas didelių ir vidutinių specialiųjų poreikių lygis, taip pat asmenims, turintiems sunkių lėtinių psichikos ir elgesio sutrikimų.

Ne

K11a. Jeigu taip, kaip tai įrodoma ar vertinama? Kokie įrodymai reikalingi ir kuri institucija atsakinga už žinių vertinimą (pvz., ministerijos pareigūnai, kalbos ekspertai, privačios kalbos institucijos, kurių paslaugas perka valstybė ir pan.)

Tam, kad įrodytų tinkamas lietuvių kalbos žinias, užsienietis turi būti išlaikęs valstybinį kalbos egzaminą. Už egzaminus atsakinga Nacionalinė švietimo agentūra, kuri administruoja valstybinį kalbos egzaminą ir išduoda dokumentus apie kalbos mokėjimą. Taip pat svarbu pabrėžti, kad užsieniečiai, norintys gauti Lietuvos Respublikos pilietybę natūralizacijos būdu, kviečiami pokalbiui pas Lietuvos Respublikos Prezidentą, išskyrus senyvo amžiaus ir neįgalius asmenis.

Valstybinės kalbos egzaminą ir Lietuvos Respublikos Konstitucijos pagrindų egzaminą taisyklės, šių egzaminų išlaikymą patvirtinančius dokumentus ir jų išdavimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė (2003 m. gruodžio 24 d. Nr. 1687 Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas "Dėl Valstybinės kalbos ir Lietuvos Respublikos Konstitucijos pagrindų egzaminų ir pažymėjimų išdavimo taisyklių patvirtinimo", aktuali redakcija 2009 m. balandžio 17 d.).

K11b. Jeigu Lietuvoje taikomas kalbos testas, ar jis kada nors buvo vertinamas, pvz., ar testas padeda užtikrinti geresnį valstybinės kalbos mokėjimą?

Taip

Valstybinis lietuvių kalbos egzaminas padeda užtikrinti, kad asmenys, kurie kreipiasi dėl Lietuvos Respublikos pilietybės, sugebės susikalbėti valstybine lietuvių kalba ir lengviau integruosis šalyje. Pagal tokį modulį egzaminuojama nuo 2004 m. Prieš egzaminą asmenims suteikiama išsami informacija kaip žymėti, kur žymėti, kaip taisyti ir pan.

Ne

K12. Ar prašantiesiems pilietybės būtina išlaikyti pilietybės ar integracijos testą, kad būtų užtikrintas natūralizacijos pagrindas pilietybei suteikti?

Taip

Asmuo, siekiantis įgyti LR pilietybę natūralizacijos būdu, turi išlaikyti Lietuvos Respublikos Konstitucijos pagrindų egzaminą (šis reikalavimas netaikomas tik Pilietybės įstatymo nustatytais pagrindais dėl senyvo mažiau, neįgalumo ir kt., žr. atsakymą į K11). Konstitucijos pagrindų egzaminą sudaro testas, kuriame yra 20 klausimų. Testas atliekamas raštu. Egzaminas išlaikytas, jeigu teisingai atsakyta į 14 klausimų.

Lietuvos Respublikos Konstitucijos pagrindų egzaminą formuluotės yra priderintos prie I kategorijos (A2) kalbos mokėjimo lygio. Formuluotės pateikiamos trumpos, pasirenkamieji

⁴ Lygi nurodykite pagal Bendros Europos kalbos mokėjimo orientacinės sistemos skales – CEFR (A1–C2)

atsakymai A, B, C (teisingas tik 1 atsakymas). Į egzamino užduotis įtraukiamos temos pagal Lietuvos Respublikos Konstitucijos pagrindų egzamino programą (sąrašas patvirtintas Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro ir Lietuvos Respublikos teisingumo ministro).

Klausimų pavydžiai:

Rinkimuose pilietis gali dalyvauti:

a) Nuo 16 metų; b) Nuo 18 metų; c) Nuo 20 metų.

Sutuoktinių teisės šeimoje:

a) Lygios; b) Vyras turi daugiau teisių už moterį; c) Moteris turi daugiau teisių už vyrą

Ne

K12a. Jeigu taip, ar pilietybės testas buvo kada nors vertintas?

Taip

Taip, buvo vertinamas 2004 m. ir 2007 m. Testui vertinti ir tobulinti buvo sudaryta speciali komisija, kuri rėmėsi kitų šalių (pvz. Jungtinės Karalystės) gerosios praktikos pavyzdžiais, kad sukurtų egzamino užduotis.

Ne

K13. Ar paraiškos dėl pilietybės teikėjas turi teisiškai ar simboliškai įsipareigoti dėl tam tikrų vertybių ar normų (tokių, kaip žmogaus teisės, demokratija, teisinės valstybės principai) visais natūralizacijos atvejais, o jeigu taip, kokius?

Taip

Užsienietis, norintis gauti Lietuvos Respublikos pilietybę natūralizacijos būdu, turi prisiekti Lietuvos Respublikai. Prisiekiant asmuo įsipareigoja būti ištikimas Lietuvos Respublikai, laikytis Lietuvos Respublikos Konstitucijos ir įstatymų, ginti Lietuvos valstybės nepriklausomybę, teritorijos vientisumą ir konstitucinę santvarką. Jis pažada gerbti Lietuvos valstybinę kalbą, kultūrą ir papročius, stiprinti Lietuvos demokratijos ir teisinės valstybės pagrindus.

Ne

K14. Ar paraiškos dėl pilietybės teikėjas turi prisiekti Lietuvai (pvz., ištikimybės priesaika)? Jeigu taip, ar tai taikoma visais natūralizacijos atvejais?

Taip

Visais atvejais, kai asmeniui suteikiama Lietuvos Respublikos pilietybė supaprastinta tvarka, natūralizacijos tvarka, išimties tvarka, ją gražinus, taip pat Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių nustatytais pagrindais, asmuo turi prisiekti Lietuvai. Priesaikos metu

asmuo įsipareigoja būti ištikimas Lietuvos Respublikai, laikytis Lietuvos Respublikos Konstitucijos ir įstatymų, ginti Lietuvos valstybės nepriklausomybę, teritorijos vientisumą ir konstitucinę santvarką. Asmuo taip pat pasižada gerbti Lietuvos valstybinę kalbą, kultūrą ir papročius, stiprinti Lietuvos demokratijos ir teisinės valstybės pagrindus.

Atsisakius prisiekti Lietuvos Respublikai, Lietuvos Respublikos pilietybės asmuo neįgyja.

Ne

K15. Ar iš trečiųjų šalių piliečių reikalaujama vykdyti kokius nors reikalavimus dėl gero elgesio (pvz., neteistumo pažyma, piliečių pareigų, tokių, kaip mokesčių mokėjimas, vykdymas), viešosios tvarkos, visuomenės sveikatos ir pan., ir jeigu taip, kokius?

Taip

Lietuvos Respublikos pilietybė neteikiama, jeigu asmuo rengėsi ar padarė tarptautinį nusikaltimą, nusikalstamas veikas prieš Lietuvos valstybę, iki atvykimo buvo baustas už tyčinį nusikaltimą, kuris pagal Lietuvos Respublikos įstatymus laikomas sunkiu arba labai sunkiu (Pilietybės įstatymo 22 str.).

Ne

K15a. Jeigu taip, kokius įrodymus (pvz., dokumentus) reikia pateikti, norint įrodyti, kad įvykdyti visi tokie gero elgesio reikalavimai?

Asmuo privalo pateikti pažymą dėl (ne)teistumo.

Asmuo turi pateikti pažymą iš užsienio valstybių, kuriose iki atvykimo į Lietuvą gyveno, institucijų, patvirtinančią, kad iki atvykimo gyventi į Lietuvos Respubliką kitoje valstybėje asmuo nebuvo baustas laisvės atėmimo bausme už tyčinį nusikaltimą, kuris pagal Lietuvos Respublikos įstatymus laikomas labai sunkiu nusikaltimu, arba Lietuvos Respublikoje nebuvo baustas už labai sunkų nusikaltimą, nesvarbu, ar išnyko teistumas už šiuos nusikaltimus, ar neišnyko.

Pažyma galioja 6 mėnesius, jei prašymo nagrinėjimo metu paaiškėja, kad pažymos galiojimas baigėsi arba liko kelios dienos, prašoma atnaujinti pažymą ir prašymo nagrinėjimas sustabdomas.

Lietuvos Respublikos pilietybės prašo ir asmenys, kurie pateikia pažymas, jog yra teisti. Pilietybės reikalų komisija vertina, ar teistumas prilyginamas Pilietybės įstatymo sąlygoms, kai pilietybė gali būti nesuteikiama.

K16. Ar atsižvelgiama į pilietybės prašymo teikėjo ekonominę / finansinę padėtį ar gyvenimo lygį ir jeigu taip, kaip (pvz., minimalus pajamų lygis ir turtas)? Ar tai taikoma visais natūralizacijos atvejais?

Taip

Asmuo, norintis įgyti Lietuvos Respublikos pilietybę, turi pateikti dokumentus, patvirtinančius, kad jis turi teisėtą pragyvenimo šaltinį. Šis reikalavimas netaikomas tik asmenims, kurie sudarė santuoką su Lietuvos Respublikos piliečiu.

Ne

K16a. Jeigu taip, kokius įrodymus (pvz., dokumentus) reikia pateikti, norint įrodyti, kad asmuo atitinka minimalaus pajamų lygio / turto reikalavimą?

Nėra nustatyto dokumentų sąrašo. Asmuo turi įrodyti, kad turi teisėtą pragyvenimo šaltinį. Tai gali būti darbo sutartis arba pažyma apie gaunamą darbo užmokestį, taip pat yra tinkama, jei asmuo registruotas Užimtumo tarnyboje ar yra studentas.

K17. Ar atsižvelgiama į trečiųjų šalių piliečių situaciją dėl gyvenamojo būsto?

Taip

Ne

Pateikiant prašymą dėl pilietybės nereikalaujama pateikti dokumento apie gyvenamąjį būstą. Tačiau reikia pateikti įrodymą, kad asmuo teisėtai pragyveno Lietuvoje 10 metų (būti deklaruojamą gyvenamąją vietą) ir turi teisę nuolat gyventi Lietuvoje (turėti leidimą nuolat gyventi Lietuvos Respublikoje).

K17a. Jeigu taip, kokius įrodymus (pvz., dokumentus) reikia pateikti norint įrodyti, kad asmuo atitinka gyvenamojo būsto reikalavimus?

Netaikoma.

K18. Ar yra kitų pirmiau nepaminėtų reikalavimų?

Taip

Ne

2.3. SAUGUMAS

K19. Ar taikomi kokie nors specialūs atmetimo kriterijai (pvz., grėsmė nacionaliniam saugumui arba viešajai tvarkai)?

Taip

Grėsmės nacionaliam saugumui ir viešajai tvarkai kriterijai svarbūs dar iki pilietybės prašymo pateikimo. Užsienietis, norintis įgyti Lietuvos Respublikos pilietybę natūralizacijos būdu, turi, visų pirma, 5 metus turėti leidimą laikinai gyventi, tuomet kreiptis dėl leidimo nuolat gyventi. Leidimas gyventi išduodamas tik gavus institucijų išvadas, kad užsienietis nekelia grėsmės valstybės saugumui ir viešajai tvarkai ar visuomenei.

Lietuvos Respublikos pilietybės prašymo nagrinėjimo metu papildomai siunčiamas paklausimas į Valstybės saugumo departamentą ir Informatikos ryšių departamentą prie VRM. Jei nustatoma požymių dėl grėsmės viešajai tvarkai, siunčiamas paklausimas Policijos departamentui. Asmuo taip pat pateikia pažymą apie (ne)teistumą.

Pilietybės įstatymo 22 str. taip pat numato aplinkybes, dėl kurių Lietuvos Respublikos pilietybė neteikiama ir negražinama. Lietuvos Respublikos pilietybė natūralizacijos tvarka, supaprastinta tvarka, išimties tvarka neteikiama, taip pat negražinama asmenims, kurie:

1. rengėsi, kėsinosi padaryti ar padarė tarptautinius nusikaltimus – agresiją, genocidą, nusikaltimus žmoniškumui, karo nusikaltimus;
2. rengėsi, kėsinosi padaryti ar padarė nusikalstamas veikas prieš Lietuvos Respubliką;
3. iki atvykimo gyventi į Lietuvos Respubliką kitoje valstybėje buvo bausti laisvės atėmimo bausme už tyčinį nusikaltimą, kuris pagal Lietuvos Respublikos įstatymus laikomas labai sunkiu nusikaltimu, arba Lietuvos Respublikoje buvo bausti už labai sunkų nusikaltimą, nesvarbu, ar išnyko teistumas už šiame punkte nurodytus nusikaltimus, ar neišnyko.

Ne

2.4. SPECIALIOS TREČIŪJŲ ŠALIŲ PILIEČIŲ GRUPĖS

K20. Ar pirmiau minėti reikalavimai skiriasi nuo reikalavimų, taikomų specialioms trečiųjų šalių piliečių grupėms, tokioms, kokios išvardytos toliau. Trumpai nurodykite, kaip skiriasi kiekvienai toliau nurodytai grupei taikomi reikalavimai:

- a. pabėgėliai
- b. kiti tarptautinės apsaugos statuso gavėjai
- c. kitos (dar neminės) teisėtų migrantų kategorijos
- d. kitos Lietuvoje gausios grupės, įskaitant asmenis be pilietybės

K20a. Pabėgėliai

Pabėgėlio statusą gavę asmenys turi atitikti visus pilietybei keliamus reikalavimus, išskyrus, jiems nereikia atsisakyti arba raštu pareikšti, jog atsisako, turimos kitos valstybės pilietybės, kai jam bus suteikta Lietuvos Respublikos pilietybė.

Taip pat svarbu paminėti, kad asmenims, turintiems pabėgėlio statusą ir besikreipiantiems dėl leidimo nuolat gyventi, netaikomi bendri reikalavimai: dėl sveikatos draudimo, dėl pragyvenimo lėšų, dėl gyvenamosios patalpos, nereikia pateikti teistumo pažymos iš savo kilmės valstybės.

K20b. Kiti tarptautinės apsaugos statuso gavėjai

Taikomi tokie patys reikalavimai kaip ir kitiems užsieniečiams.

K20c. Kitos (dar neminės) teisėtų migrantų kategorijos, pvz., neįgalūs asmenys arba senyvo amžiaus asmenys

Pilietybės įstatymo 18 str. 4 p. numato, kad asmenims, kuriems sukako 65 metai, asmenims, kuriems nustatytas 0–55 procentų darbingumo lygis, ir asmenims, kuriems sukako senatvės pensijos amžius ir kuriems teisės aktų nustatyta tvarka yra nustatytas didelių ir vidutinių specialiųjų poreikių lygis, taip pat asmenims, turintiems sunkių lėtinių psichikos ir elgesio sutrikimų, netaikomas reikalavimas išlaikyti valstybinės kalbos egzaminą ar Lietuvos Respublikos Konstitucijos pagrindų egzaminą.

K20d. Kitos Lietuvoje gausios grupės (pvz., asmenys be pilietybės, mažumos, investuotojai, kaimyninių šalių piliečiai)

Asmenys be pilietybės: taikomas trumpesnis teisėto pragyvenimo šalyje terminas - 5 metai.

Pilietybę atkuriantys asmenys ir jų palikuonys: nereikia laikyti valstybinės kalbos ir Lietuvos Respublikos Konstitucijos pagrindų egzaminų, nėra teisėto pragyvenimo šalyje termino, nėra būtina turėti teisę nuolat gyventi Lietuvos Respublikoje, nereikia pažymos apie teistumą, nereikia turėti teisėto pragyvenimo šaltinio.

Lietuvių kilmės asmenys: nereikia laikyti valstybinės kalbos ir Lietuvos Respublikos Konstitucijos pagrindų egzaminų, nėra teisėto pragyvenimo šalyje termino, nėra būtina turėti teisę nuolat gyventi Lietuvos Respublikoje, nereikia turėti teisėto pragyvenimo šaltinio.

3.

Procedūriniai pilietybės Lietuvoje įgijimo aspektai

K21. Trumpai aprašykite natūralizacijos procesą taikomą trečiųjų šalių piliečiams, norintiems gauti Lietuvos Respublikos pilietybę.

Asmuo kreipiasi į Migracijos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos teritorinį skyrių ir pateikia prašymą suteikti Lietuvos Respublikos pilietybę natūralizacijos tvarka. Migracijos departamento teritorinis skyrius priima prašymą ir patikrina, ar pateikti visi dokumentai. Tuomet prašymą ir dokumentus persiunčia Lietuvos Respublikos Pilietybės reikalų komisijai, kuri vertina ir teikia siūlymus Lietuvos Respublikos Prezidentui dėl pilietybės suteikimo. Lietuvos Respublikos Prezidentui priėmus teigiamą sprendimą ir išleidus Lietuvos Respublikos Prezidento dekretą dėl Lietuvos Respublikos pilietybės suteikimo, asmuo turi per 2 metus nuo Lietuvos Respublikos Prezidento dekreto įsigaliojimo dienos atsakyti kitos (jei turi) valstybės pilietybės. Tik pateikęs įrodymus, kad atsisakė kitos valstybės pilietybės, galės teikti prašymą leisti prisiekti Lietuvos Respublikai ir prisiekęs taps Lietuvos Respublikos piliečiu ir gaus tai patvirtinančius dokumentus.

K21a. Ar tėvams gavus pilietybę vaikai automatiškai natūralizuojami?

Taip

Ne

Ne, gavę Lietuvos Respublikos pilietybę tėvai turi kreiptis dėl vaiko pilietybės atskirai.

Jeigu Lietuvos Respublikos pilietybę įgyja arba atkuria vienas iš vaiko tėvų ar abu tėvai, vaikas iki 14 metų taip pat įgyja Lietuvos Respublikos pilietybę, jeigu jis nėra kitos valstybės pilietis. Nurodytų asmenų vaikas nuo 14 iki 18 metų Lietuvos Respublikos pilietybę įgyja tik jo sutikimu, jeigu jis nėra kitos valstybės pilietis.

K22. Kokios valdžios institucijos / įstaigos dalyvauja trečiųjų šalių piliečiams Lietuvos pilietybės suteikimo procedūrose?

Migracijos departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos ir jo teritoriniai padaliniai – priima prašymus ir teikia dokumentus Lietuvos Respublikos Pilietybės reikalų komisijai.

Lietuvos Respublikos Prezidentas – priima sprendimą suteikti/nesuteikti Lietuvos Respublikos pilietybės.

Pilietybės reikalų komisija yra Respublikos Prezidento patariamoji institucija, padedanti jam spręsti pilietybės klausimus – svarsto/vertina prašymus.

Vidaus reikalų ministras – kontrasignuoja Lietuvos Respublikos Prezidento dekretus dėl Lietuvos Respublikos pilietybės.

K23. Procedūros vykdomos elektroniniu būdu? Ar paraišką dėl pilietybės suteikimo galima teikti internetu?

- Taip
 Ne

K24. Kokių dokumentų reikia, norint teikti paraišką (pvz., paso, gimimo liudijimo) (be dokumentų, įrodančių atitikį reikalavimams, kurie nurodyti 2 dalyje)?

Norėdamas pateikti paraišką dėl Lietuvos Respublikos pilietybės įgijimo, asmuo turi pateikti asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą. Tai gali būti kilmės valstybės užsienio ar vidaus pasas.

K25. Kokia įstatymais numatyta ilgiausia procedūros trukmė, kai taikytina, ir kiek faktiškai užtrunka procedūra? Jeigu skirtingiems procedūros etapams taikomas maksimalus laikotarpis (pvz., registracija, paraiškos teikimas ir pan.), išskirkite. Ar yra atvejų, kai sprendimai priimami / paraiškos nagrinėjamos prioritetine ar skubos tvarka? Jeigu taip, kokiais atvejais?

Prašymai dėl Lietuvos Respublikos pilietybės suteikimo natūralizacijos tvarka ir prie jų pridedami dokumentai turi būti parengti ir pateikti svarstyti Pilietybės reikalų komisijai ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo prašymo gavimo Migracijos departamente dienos.

Asmenų prašymai dėl Lietuvos Respublikos pilietybės suteikimo turi būti išnagrinėti Pilietybės reikalų komisijoje ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo visų reikalingų dokumentų gavimo dienos. Jeigu yra aplinkybių, trukdančių patenkinti asmens prašymą ir reikia papildomų dokumentų bei paaiškinimų pilietybės klausimui spręsti, apie tai raštu informuojama pilietybės dokumentus rengusi institucija, įstaiga ar asmuo, kad pašalintų trūkumus (kol bus pašalinti trūkumai, asmenų prašymų nagrinėjimo terminas sustabdomas).

Prašymų dėl pilietybės įgijimo nagrinėjimas skubos tvarka nėra numatytas.

K26. Kiek kainuoja pateikti paraišką dėl pilietybės (eurais)? Atkreipkite dėmesį, kad į šią kainą neįtraukiamos dokumentų vertimo, kalbos mokymosi ir pan. išlaidos. Nurodykite, ar paraiškų teikimo įkainiai priklauso nuo nurodomo pagrindo pilietybei gauti.

Paraiškos pilietybei gauti nagrinėjimo mokestis priklauso nuo nurodomo pagrindo pilietybei gauti:

- Dėl Lietuvos Respublikos pilietybės atkūrimo - 53 Eur;
- Dėl Lietuvos Respublikos pilietybės suteikimo supaprastinta tvarka - 60 Eur;

- Dėl Lietuvos Respublikos pilietybės suteikimo natūralizacijos tvarka - 62 Eur;
- Dėl Lietuvos Respublikos pilietybės suteikimo išimties tvarka - 61 Eur;
- Dėl Lietuvos Respublikos pilietybės grąžinimo - 61 Eur.

K28. Ar reikia įvykdyti kokius kitus reikalavimus, kad būtų priimtas galutinis sprendimas dėl paraiškos dėl pilietybės (be jau pirmiau minėtų, pvz., kalbos žinių lygio pažymėjimas)?

Ne.

K28. Kiek priimant sprendimą / vykdant paraiškų nagrinėjimo procedūrą priklauso nuo atskirų asmenų / įstaigų nuožiūros (diskrecijos)? Ar yra numatyta absoliuti arba sąlyginė diskrecija?⁵

Pilietybės įstatymas numato diskreciją sprendžiant dėl pilietybės suteikimo (Pilietybės įstatymo 18 str. 6 p.). Lietuvos Respublikos Prezidentas Lietuvos Respublikos pilietybę suteikia atsižvelgdamas į valstybės interesus.

K29. Su kokiais iššūkiais susiduriama (jeigu susiduriama) nustatant pilietybės natūralizacijos tvarka prašančių asmenų tapatybę?

Lietuva nesusiduria su iššūkiais nustatant pilietybės natūralizacijos tvarka prašančių asmenų tapatybę, nes užsieniečių tapatybė yra nustatoma prieš išduodant leidimą gyventi. Asmenys, besikreipiantys dėl Lietuvos Respublikos pilietybės natūralizacijos tvarka, jau yra identifikuoti, nes turi leidimus nuolat gyventi šalyje.

K30. Ar numatyta teisė apskūsti arba teisiškai užginčyti sprendimą nesuteikti pilietybės? Jeigu taip, ar valdžios institucijos turi nurodyti atsisakymo priežastį?

- Taip

Lietuvos įstatymai nenumato teisės užginčyti Prezidento sprendimo nesuteikti pilietybės, tačiau Pilietybės reikalų komisijos sprendimas gali būti skundžiamas.

Apskūsti galima ir nustatytą juridinį faktą (pvz., kad asmens pateikti dokumentai neįrodo teisėto gyvenimo Lietuvoje pastaruosiu 10 metų, asmuo nėra lietuvių kilmės ir pan.).

- Ne

⁵ Absoliuti diskrecija reiškia, kad valstybėje gali būti palikta visiškai (absoliuti) valdžios įstaigų diskrecija / nuožiūra paraiškų teikėjams taikyti natūralizacijos tvarką, nepaisant to, ar jie atitinka visus teisinius reikalavimus, ar ne. Sąlyginė diskrecija reiškia, kad institucijos turi tik ribotas galimybes atmesti tas paraiškas, kurių teikėjai atitinka visus teisinius reikalavimus.

K31. Koku pagrindu dažniausiai priimamas neigiamas sprendimas dėl pilietybės suteikimo? Jeigu galite, išvardykite penkis dažniausius priežastis.

Dažniausiai neigiamas sprendimas dėl pilietybės suteikimo natūralizacijos tvarka priimamas, kuomet:

- Asmuo nepateikia visų reikalingų dokumentų, t.y. nepateikia dokumentų, patvirtinančių Pilietybės įstatyme nustatytus reikalavimus (pvz., nepateikia dokumentų dėl nuolatinio gyvenimo, pragyvenimo šaltinio, gyminystės ryšių su Lietuvos Respublikos piliečiu ir pan.);
- Pasikeičia aplinkybės, dėl kurių asmeniui galėjo būti suteikta pilietybė (pvz. panaikinamas leidimas nuolat gyventi);
- Asmuo kelia grėsmę viešajai tvarkai ir saugumui (nustatomos aplinkybės, dėl kurių pilietybė nesuteikiama, pateikiama Valstybės saugumo departamento pažyma);
- Labai retai dėl nepakankamų kalbos įgūdžių.

K32. Ar Lietuvoje organizuojama pilietybės suteikimo ceremonija? Jeigu taip, ar dalyvavimas tokioje procedūroje privalomas ar savanoriškas?

Taip

Asmens dalyvavimas priesaikos Lietuvos Respublikai ceremonijoje yra privalomas. Asmuo, kuriam Lietuvos Respublikos pilietybė suteikta supaprastinta tvarka, natūralizacijos tvarka, išimties tvarka, ją grąžinus, taip pat Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių nustatytais pagrindais, per nustatytą laiką turi viešai ir iškilmingai prisiekti Lietuvos Respublikai (Pilietybės įstatymo 23 str.).

Priesaika priimama Lietuvos Respublikos Vidaus reikalų ministerijoje arba konsulinėje įstaigoje. Praktikoje pilietybės suteikimo ceremonija organizuojama bent kartą per mėnesį.

Laikas, per kurį asmuo turi prisiekti:

- 1) asmuo be pilietybės arba asmuo, kuris yra pilietis tokios valstybės, pagal kurios teisę Lietuvos Respublikos pilietybės įgijimo atveju praranda tos valstybės pilietybę, taip pat asmuo, kuriam Lietuvos Respublikos pilietybė buvo suteikta išimties tvarka, turi prisiekti per 6 mėnesius nuo dienos, kurią įsigalioja Respublikos Prezidento dekretas dėl Lietuvos Respublikos pilietybės suteikimo;
- 2) asmuo, kuris yra raštu pareiškęs savo valią atsisakyti turimos kitos valstybės pilietybės, kai jam bus suteikta ar grąžinta Lietuvos Respublikos pilietybė, turi prisiekti per 2 metus nuo dienos, kurią įsigalioja Respublikos Prezidento dekretas dėl Lietuvos Respublikos pilietybės suteikimo ar grąžinimo.

Ne

K33. Ar Lietuva teikia informaciją ir (arba) skatina trečiųjų šalių piliečius kreiptis dėl pilietybės įgijimo?

Taip

Teikiama bendro pobūdžio informacija.

Ne

K34. Ar teikiant prašymus dėl pilietybės teikiama valstybės pagalba? Ar Lietuvoje yra gerosios praktikos pavyzdžių?

Taip

Taip, pagalba yra teikiama. Teikiamos konsultacijos Migracijos departamento skyriuose, telefonu, elektroniniu paštu. Taip pat informacinė pagalba teikiama Lietuvos Respublikos ambasadose ar konsulinėse įstaigose.

Jei asmuo yra socialiai remtinas, neturi pakankamai pajamų ir pan., savivaldybės apmoka valstybės rinkliavą, dokumento gavimą ir kt.

Ne

K35. Ar Lietuvoje organizuojamos, teikiamos ar finansuojamos integracijos priemonės (užsiėmimai, mokymai ir pan.) pilietybės gavimui palengvinti? Jeigu taip, nurodykite, kokias priemones numato įstatymas.

Taip

Užsieniečiams organizuojami lietuvių kalbos kursai, valstybės pažinimo užsiėmimai, tačiau tai daroma per nevyriausybinės organizacijas projektų metu.

Tremtiniai ir politiniai kaliniai bei jų šeimos nariai, kurie persikelia į Lietuvos Respubliką nuolatiniam gyvenimui, mokomi lietuvių kalbos. Jų mokymą finansuoja valstybė.

Ne

4.

Dviguba pilietybė

K36. Ar trečiųjų šalių piliečiams reikia atsisakyti savo kitos pilietybės, kad gautų ar turėtų Lietuvos pilietybę?

Taip

Užsieniečiai privalo atsisakyti savo turimos kitos pilietybės, norėdami gauti Lietuvos Respublikos pilietybę (Pilietybės įstatymo 3 str.).

Suteikus Lietuvos Respublikos pilietybę, asmuo turi per 2 metus atsisakyti savo turimos kitos valstybės pilietybės ir pateikti tai patvirtinančius dokumentus (pvz., užsienio valstybės kompetetingos institucijos pažymą dėl tos valstybės pilietybės netekimo/atsisakymo). Asmuo gali prisiekti Lietuvos Respublikos ir tapti piliečiu tik pateikęs įrodymus, kad nebėra kitos valstybės pilietis. Ši nuostata netaikoma pabėgėlio statusą turintiems asmenims bei Lietuvos Respublikos pilietybę atkuriantiems asmenims.

Pilietybės įstatymo 7 str. numato retus atvejus, kuomet Lietuvos Respublikos pilietis gali būti kartu ir kitos valstybės pilietis. Konstitucinis teismas yra nustatęs, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos Konstitucijos 12 str., tokie atvejai turi būti ypač reti.

Išimtiniai atvejai, kuomet Lietuvos Respublikos pilietis gali būti ir kitos valstybės piliečiu:

- Lietuvos Respublikos pilietybę ir kitos valstybės pilietybę įgijo gimdamas;
- Asmuo buvo išstremtas iš okupuotas Lietuvos Respublikos teritorijos iki 1990 m. kovo 11 d. arba jo palikuonis;
- Yra asmuo, išvykęs iš Lietuvos iki 1990 m. kovo 11 d. arba jo palikuonis;
- Sudarydamas santuoką su kitos valstybės piliečiu dėl to savaime (ipso facto) įgijo tos valstybės pilietybę;
- Yra asmuo, įvaikintas Lietuvos Respublikos piliečių, iki jam sukako 18 metų arba yra Lietuvos Respublikos pilietis, įvaikintas kitos valstybės piliečio ir dėl to įgijęs kitos valstybės pilietybę iki jam sukako 18 m.;
- Lietuvos Respublikos pilietybę įgijo išimties tvarka, būdamas kitos valstybės pilietis;
- Yra asmuo, kuris išsaugojo Lietuvos Respublikos pilietybę arba kuriam Lietuvos Respublikos pilietybė buvo grąžinta, dėl to, kad turi nuopelnų Lietuvos valstybei.

Asmenų, turinčių Lietuvos Respublikos ir kitos šalies pilietybę, skaičius yra nedidelis (apie 23 tūkst.). Tai daugiausia asmenys, kurie atkūrė Lietuvos Respublikos pilietybę.

Ne

Kita

K37. Ar reikalavimas atsisakyti pilietybės priklauso nuo asmens turimos kitos pilietybės, ar yra išimčių, pavyzdžiui, trečiųjų šalių piliečiams iš trečiųjų šalių, kurios neleidžia atsisakyti pilietybės?

Ne, reikalavimas atsisakyti pilietybės nepriklauso nuo asmens turimos kitos pilietybės. Reikalavimas pateikti įrodymus apie kitos valstybės pilietybės netekimą netaikomas tais atvejais, kai kitos valstybės teisėje nenustatyta jos pilietybės atsisakymo ar netekimo įgijus kitos valstybės pilietybę procedūrų arba šios procedūros neatitinka protingumo kriterijų vidaus reikalų ministro sprendimu.

K38. Ar yra ypatingų reikalavimų, kuriuos turi įvykdyti trečiųjų šalių piliečiai, norėdami gauti ar turėti Lietuvos pilietybę, išlaikydami savo kitą pilietybę (-es)? Jeigu taip, kokie jie?

Taip

Lietuvos Respublikos Konstitucijoje yra įtvirtintas dvigubos pilietybės draudimo principas, todėl atvejai, kuomet kitos valstybės pilietis gali kartu būti ir Lietuvos Respublikos pilietis, yra reti ir numatyti Pilietybės įstatymo 7 str. (žr. atsakymą į K36).

Svarbu paminėti, kad trečiųjų šalių piliečiai, kurie kreipiasi dėl Lietuvos Respublikos pilietybės suteikimo natūralizacijos tvarka, gali būti ir kitos valstybės piliečiai, jei Lietuvos Respublikos pilietybę įgijo turėdami pabėgėlio statusą Lietuvos Respublikoje. Taip pat trečiųjų šalių piliečiai, kuriems Lietuvos Respublikos pilietybė suteikiama išimties tvarka, nes jie turi ypatingų nuopelnų Lietuvos valstybei, gali būti kartu ir kitos valstybės piliečiai.

Ne

K39. Ar yra konkrečių apribojimų trečiųjų šalių piliečiams, kurie turi dvigubą pilietybę? Ar dėl dvigubos pilietybės jiems numatoma mažiau teisių (pvz., galimybė dirbti tam tikrą darbą)?

Taip

Rinkimų teisė: asmuo, turintis kitos šalies ir Lietuvos pilietybę, gali dalyvauti renkant Lietuvos Respublikos Prezidentą ir Seimą. Norėdamas tapti Lietuvos Respublikos Prezidentu ar Seimo nariu, Lietuvos pilietis turi atsisakyti turimos kitos valstybės pilietybės.

Teisė būti išrinktam: asmuo, turintis kitos šalies pilietybę, Lietuvos Respublikos Prezidentu ir Seimo nariu renkamas būti negali, tačiau gali būti renkamas Lietuvos Respublikos savivaldybės tarybos nariu.

Darbas valstybės tarnyboje: Lietuvos Respublikos pilietis tuo pačiu metu turintis ir kitos valstybės pilietybę gali dirbti Lietuvos valstybės tarnyboje, tačiau yra numatytos išimtys. Norint dirbti su

įslaptinta informacija, būtina kreiptis į Lietuvos Respublikos paslapčių apsaugos koordinavimo komisiją dėl teisės dirbti su įslaptinta informacija. Kreipimosi metu būtina nurodyti, ar asmuo turi kitos šalies pilietybę. Komisija sprendžia, ar išduoti leidimus dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija asmenims, turintiems dvigubą pilietybę, arba asmenims, neturintiems Lietuvos Respublikos valstybės nustatyto nuolatinio gyvenimo Lietuvoje, ES ar NATO valstybėse narėse cenzo (5 metai).

Ne

K40. Jeigu Lietuvoje dviguba / daugybinė pilietybė leidžiama, ar tokia politika numato kokių nors konkrečių naudų ar dėl jos kyla kokių nors iššūkių?

Taip

Kaip jau minėta, dviguba (daugybinė) pilietybė Lietuvos Respublikoje leidžiama tik išimtiniais (retais) atvejais. Daugiausia dvigubą pilietybę turi Lietuvos Respublikos pilietybę atkūrę asmenys, kurie turi teisę išlaikyti kitos valstybės ir Lietuvos Respublikos pilietybę. Diskusijų politiniu lygmeniu kyla apie Lietuvos Respublikos piliečius, kurie išvykę (emigravę) iš Lietuvos įgyja kitos šalies pilietybę. Politikai teikė siūlymus dėl atvejų, kuomet Lietuvos Respublikos pilietis gali būti kartu ir kitos valstybės piliečiu (pvz., jeigu jis įgyja ES ar NATO valstybės narės pilietybę). Tačiau Konstitucinis Teismas išaiškino, kad toks išplėtimas neatitinka Konstitucijos nuostatų ir norint plėsti dvigubos pilietybės atvejų skaičių, būtina keisti Konstituciją. 2019 m. vykęs referendumas dėl pilietybės nesurinko reikiamo rinkėjų skaičiaus, todėl Konstitucijos nuostata, ribojanti dvigubą pilietybę, nebuvo keičiama.

Ne

5.

Pilietybė ir integracija

K41. Kaip Lietuvos integracijos politikoje sprendžiamas pilietybės suteikimo / įgijimo klausimas? Ar pilietybės klausimas įtrauktas į nacionalinę integracijos strategiją / veiksmų planą?

Taip

Ne

K42. Ar yra įrodymų, pvz., atlikti tyrimai ar vertinimas, rodančių, kad pilietybės įgijimas palengvina integraciją, ypač darbo rinkoje?

Tokie duomenys nebuvo renkami.

K43. Kokie pagrindiniai skirtumai ir naujos teisės bei pareigos tarp buvimo Lietuvos piliečiu ir asmens, turinčio leidimą nuolat gyventi ar leidimą laikinai gyventi? Atsakymą detalizuokite šiais aspektais:

K43a. Dalyvavimas regioniniuose ir nacionaliniuose rinkimuose

Asmuo, turintis kitos šalies ir Lietuvos pilietybę, gali dalyvauti renkant Lietuvos Respublikos Prezidentą ir Seimą. Tačiau asmuo, turintis kitos šalies pilietybę, Lietuvos Respublikos Prezidentu ir Seimo nariu renkamas būti negali.

Lietuvos Respublikos savivaldybės tarybos nariu gali būti renkamas nuolatinis šios savivaldybės gyventojas, nepriklausomai nuo jo turimos pilietybės.

K43b. Galimybė dirbti tam tikros rūšies darbą (kai kurios profesijos leistinos tik jūsų šalies piliečiams)

Kitos valstybės pilietybę turintis Lietuvos pilietis gali dirbti Lietuvos valstybės tarnyboje, tačiau yra išimčių.

Bendrieji reikalavimai įsidarbinant Lietuvos Respublikos valstybės tarnyboje: 1) turėti Lietuvos Respublikos pilietybę; 2) mokėti valstybinę lietuvių kalbą; 3) būti ne jaunesniam kaip 18 metų ir ne vyresniam kaip 65 metų; 4) turėti aukštąjį universitetinį arba aukštąjį koleginį išsilavinimą. Tarp reikalavimų valstybės tarnautojams taip pat yra reikalavimas laikytis Konstitucijos, įstatymų ir kitų teisės aktų, būti lojaliam Lietuvos valstybei ir jos konstitucinei santvarkai.

Nurodyti, ar asmuo turi kitos šalies pilietybę, reikia tuo atveju, kai kreipiamasi į Lietuvos Respublikos paslapčių apsaugos koordinavimo komisiją dėl teisės dirbti su įslaptinta informacija.

Paslapčių subjektams tarpininkaujant, Komisija sprendžia, ar išduoti leidimus dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija asmenims, turintiems dvigubą pilietybę, arba asmenims, neturintiems

Lietuvos Respublikos valstybės ir nustatyto nuolatinio gyvenimo Lietuvos Respublikoje, Europos Sąjungos ar NATO valstybėse narėse cenzo (5 metai).

K43c. Kiti skirtumai / panašumai, tokie, kaip socialinės ir ekonominės teisės (socialinė apsauga, išmokos ir pan.)?

Trečiųjų šalių piliečiai, turintys leidimą nuolat gyventi Lietuvos Respublikoje, socialinės apsaugos srityje turi su šalies piliečiais vienodas teises. Jie gali pretenduoti į visas išmokas ir paslaugas, teikiamas tiek įmokų pagrindu, tiek finansuojamas iš valstybės ar savivaldybių biudžeto. Trečiųjų šalių piliečiai, turintys leidimą gyventi laikinai, gali pretenduoti tik į socialines garantijas, kurios grindžiamos įmokų pagrindu (išskyrus aukštos kvalifikacijos darbuotojus).

K44. Kokia parama teikiama, įgijus pilietybę, siekiant padėti įsitvirtinti asmeniui kaip naujam piliečiui (pvz., informaciniai kursai vietiniu lygiu, kita informacinė medžiaga)? Ar Lietuvoje taikoma geroji praktika?

Parama nėra teikiama.

K45. Įgijus šalies pilietybę, taip pat įgyjama ES pilietybė, kuri suteikia tokias teises, kaip judėjimo laisvė arba teisė gyventi ES teritorijoje arba teisė balsuoti ar kandidatuoti į Europos Parlamentą ar dalyvauti savivaldybės rinkimuose. Kokia informacija ar kitos paramos priemonės (jei tokių yra) teikiami jūsų šalyje, siekiant suteikti naujiems piliečiams galimybę įgyvendinti savo, kaip ES piliečių, naują vaidmenį (pvz., nuorodos į informacinę medžiagą apie ES piliečių teises ir pareigas ar speciali, konkrečiai jiems pritaikyta informacija)? Ar tokia informacija skiriasi / papildo informaciją apie jų, kaip ES piliečių, teises ir pareigas, kuri teikiama visiems piliečiams?

Naujiems piliečiams atskirai tokia informacija nėra teikiama. Teikiama tik visiems piliečiams bendra informacija.

K46. Ar yra požymių (pvz., ataskaitų, tyrimų ar statistinių duomenų), kad pilietybės įgijimas palengvina judumą į kitas valstybes nares ir (arba) mobilumą ar ilgalaikę migraciją į ES nepriklausančias šalis?

Taip

Ne

Tokia informacija nėra renkama.

Ekspertai nurodo, kad asmenys, atkūrę Lietuvos Respublikos pilietybę, dažnai negrįžta gyventi į Lietuvą.

Išvados

Asmenų, Lietuvos Respublikos pilietybę įgyjančių natūralizacijos būdu, skaičius nėra didelis (apie 160-180 per metus). Lietuvos Respublikos pilietybės suteikimo natūralizacijos būdu procesas yra ilgas ir nustatytas taip, kad asmuo, kuris įgyja Lietuvos Respublikos pilietybę, sugebėtų integruotis į valstybės gyvenimą, pritaaptų prie jį supančios aplinkos ir sugebėtų bendrauti valstybine kalba (nuolatinio gyvenimo reikalavimas, reikalavimai dėl lietuvių kalbos mokėjimo, Lietuvos Respublikos Konstitucijos išmanymo ir kt.). Taip pat taikomas gero elgesio principas (prašoma pateikti neteistumo pažymą iš valstybių, kuriose gyveno, asmuo negali būti baustas už sunkius ir ypač sunkius nusikaltimus bei nusikaltimus žmogiškumui).

Vienas pagrindinių Lietuvos Respublikos pilietybės įgijimo principų yra dvigubos (daugybinės) pilietybės draudimo principas. Tiek Lietuvos Respublikos Konstitucijoje, tiek ir Pilietybės įstatyme nustatyta, kad Lietuvos Respublikos pilietis negali būti kartu ir kitos valstybės pilietis, išskyrus įstatyme nustatytus retus atvejus. Todėl natūralizacijos tvarka Lietuvos Respublikos pilietybę įgyjantis asmuo turi atsisakyti savo turimos kitos valstybės pilietybės. Asmuo taip pat privalo įsipareigoti Lietuvos Respublikai (prisiekti būti ištikimas Lietuvos Respublikai, laikytis Lietuvos Respublikos Konstitucijos ir įstatymų, ginti Lietuvos valstybės nepriklausomybę, teritorijos vientisumą ir konstitucinę santvarką, gerbti Lietuvos valstybinę kalbą, kultūrą ir papročius, stiprinti Lietuvos demokratijos ir teisinės valstybės pagrindus). Toks reguliavimas užtikrina, kad neatsirastų atvejų dėl asmens teisinio įsipareigojimo dviem ar kelioms valstybėms, taip pat lojalumą Lietuvai.

Lietuvos Respublikos pilietybę užsieniečiui natūralizacijos būdu suteikiama tik atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos interesus. Lietuvos Respublikos Prezidentas sprendžia atsižvelgdamas į valstybės interesus.

Lietuvos Respublika nesusiduria su didesniais iššūkiais natūralizacijos procese. Pasitaiko tik vienetinių atvejų, kuomet Lietuvos Respublikos pilietybės užsienietis negauna, nes kelia grėsmę nacionaliniam saugumui ar viešajai tvarkai. Tai aiškinama tuo, kad grėsmės vertinamos tiek iki pilietybės prašymo pateikimo (kuomet užsienietis kreipiasi dėl leidimo gyventi), tiek ir prašymo suteikti pilietybę nagrinėjimo metu. Prie galimų iššūkių galima paminėti situacijas, kuomet priešiška nusiteikusių valstybių piliečiai galėtų kreiptis dėl Lietuvos Respublikos pilietybės.

Lietuva susiduria su iššūkiais dėl didelio asmenų, kurie kreipiasi dėl pilietybės atkūrimo, skaičiaus. Kadangi dauguma asmenų, kurie atkuria Lietuvos Respublikos pilietybę, gali turėti turėti dvigubą pilietybę, Lietuvos Respublikos pilietybę atkurti gali net 3 kartos ir jiems netaikomos kitos natūralizacijos sąlygos, šiuo pagrindu priimtų prašymų skaičius yra labai didelis (apie 2000 per metus). Taip pat ekspertai pastebi, kad nemaža dalis pilietybę atkūrusių asmenų negrįžta gyventi į Lietuvą.

Svarbu paminėti, kad nuo 2020 m. pabaigos planuojama sudaryti galimybę prašymus dėl Lietuvos Respublikos pilietybės teikti per Lietuvos Migracijos informacinę sistemą (MIGRIS). Tai užtikrins sklandesnį ir efektyvesnį prašymų nagrinėjimą, bus atsisakyta popierine forma teikiamų prašymų ir palengvins patį procesą užsieniečiams.

Priedai

Asmenų, kuriems Lietuvos Respublikos pilietybė suteikta natūralizacijos tvarka, skaičius

Asmenų pilietybės prašymo suteikti Lietuvos Respublikos pilietybę pateikimo metu	2014	2015	2016	2017	2018
Afganistano	1	2	3	1	-
Albanijos	1	-	1	-	-
Armėnijos	6	9	5	8	7
Azerbaidžano	-	-	-	1	2
Baltarusijos	12	14	16	22	29
Belizo	1	-	-	-	-
Bolivijos	1	-	-	-	-
Bulgarijos	-	-	-	1	-
Egipto	1	2	3	1	7
Etiopijos	-	-	-	-	1
Gruzijos	1	2	5	1	3
Indijos	-	-	1	1	2
Irako	-	-	-	1	-
Irano	-	-	1	1	1
Izraelio	-	2	1	2	-
Jordanijos	1	1	-	-	-
Kazachstano	7	5	-	2	1
Kinijos	-	4	-	-	-
Kirgizijos	-	1	-	2	-
Kosovo	-	-	2	-	-
Latvijos	-	-	1	-	-
Lenkijos	-	-	-	1	-
Libano	1	2	2	3	1
Makedonijos	-	-	-	1	-
Maroko	-	-	1	1	3
Meksikos	-	1	2	-	1
Moldovos	3	2	1	3	2
Nepalo	-	-	-	-	1
Nigerijos	-	-	2	-	-
Pakistano	-	2	-	-	1
Peru	-	-	-	1	1
Rumunijos	-	-	1	-	-
Rusijos	49	38	49	43	39
Pietų Korėjos	-	1	-	-	-
Serbijos	-	1	-	-	-
Sirijos	2	-	2	1	2
Tadžikistano	-	-	-	-	-
Tuniso	1	1	1	-	1
Turkijos	2	-	2	6	8
Turkmėnistano	-	2	-	-	-
Ukrainos	26	28	36	29	26
Uzbekistano	-	3	1	-	2
Vietnamo	2	4	1	2	4
Vokietijos	-	-	-	-	1
Be pilietybės	61	50	33	31	50
Iš viso	179	177	173	166	196

Šaltinis. Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos duomenys

---

Europos migracijos tinklas (EMT) – tai Europos Komisijos, ES valstybių narių ir Norvegijos migracijos ekspertų tinklas, kurio tikslas rinkti, analizuoti ir dalintis naujausia, objektyvia, patikima ir palyginama informacija apie migraciją ir prieglobstį siekiant prisidėti prie Europos Sąjungos politikos formavimo ir visuomenės informavimo šiose srityse.

Lietuvoje EMT Nacionalinio informacijos centro (NIC) funkcijas LR Vyriausybės nutarimu vykdo Tarptautinės migracijos organizacijos (TMO) Vilniaus biuras glaudžiai bendradarbiaudamas su LR vidaus reikalų ministerija, Migracijos departamentu bei Valstybės sienos apsaugos tarnyba. EMT NIC bendradarbiauja ir su kitomis vyriausybėmis ir nevyriausybėmis institucijomis, dirbančiomis migracijos srityje.
